

Thomas Schulz
© Der Spiegel

Si observem Mark Zuckerberg de prop podem veure fins a quin punt el fundador de Facebook s'ha transformat en un altre home, sobretot l'últim o els dos últims anys. S'ha tornat més sociable, més eloqüent, s'ha relaxat en les reunions socials i en el tracte amb els periodistes. Encara no és cap líder carismàtic, cap

L'empresari benefactor

Mark, l'amable Mark Zuckerberg, ha canviat com pràcticament cap altre empresari de renom. Els milers de milions que el fundador de Facebook ha donat són part d'un pla per dissenyar el món a la seva manera.

Mark Zuckerberg és un home amb una voluntat de canviar el món que pot espantar molta gent.

esperit dels que fan emmudir quan entren a un lloc. Però especialment d'ençà que el curs passat va fer trenta anys, ha agafat una aura d'home reflexiu.

Com que està totalment convençut que la tecnologia i internet salven el món, fa de missioner. El que passa és que –al contrari que els fundadors de Google Larry Page i Sergey Brin– Zuckerberg no sols vol desplegar el seu pla per millorar el món dins de la seva empresa. Zuckerberg també vol exportar la seva manera d'entendre el món, vol impulsar-la fora del radi de Facebook.

Es tracta d'un canvi interessant en la manera de fer d'una personalitat empresarial, i és interessant que precisament aquell *nerd* introvertit sigui molt més accessible que molts dels altres grans empresaris de la indústria tecnològica.

Per exemple que Larry Page, el fundador de Google, o que el cap d'Amazon Jeff Bezos, que eviten l'escena pública i que fa temps que generalment envien els seus representants als esdeveniments.

En canvi, Zuckerberg sí que gairebé sempre es deixa veure als esdeveniments empresarials públics, presenta nous productes, es barreja entre la gent. Amb els anys s'ha convertit en un orador prou bo. No fa discursos cèlebres com per exemple Steve Jobs, però a l'escenari parla amb desimboltura i de forma fluida, amb una veu gutural que recorda una mica a la ganota Gustau.

Després de la seva conferència inaugural a l'annual Worldwide Developers Conference va baixar de l'escenari repartint petons entre els treballadors, explicant anècdotes. És un tipus amable. Ja no és l'home fred que Hollywood va presentar al 2010 amb el film *La xarxa social*.

Aquesta pel·lícula també és finalment responsable del canvi sorprenent que ha fet Mark Zuckerberg. L'obra va marcar la imatge que el món es feia del fundador de Facebook exactament al moment en què començava l'auge global de l'empresa. *The Social Network* era ficció, naturalment, era una versió desfigurada de la realitat, com van excusar-se els guionistes. Però milions de persones van veure Zuckerberg com un mal tipus, un noi antipàtic, arrogant, cruel, que traeix els seus amics i menysprea la seva nòvia. Per a l'autèntic Zuckerberg va ser una lliçó amarga, que va marcar-lo molt temps en molts sentits: va entendre que tot èxit empresarial val poc si tothom et té per un imbècil. I que qui vol imprimir la seva marca al món ha de treballar la seva imatge.

Simultàniament amb l'aparició de la pel·lícula, Zuckerberg va anunciar que faria una donació de 100 milions de dòlars per a escoles de barris conflictius de Newark, a Nova Jersey. Això que aquí encara va ser un acte reflex, va convertir-se després en una estratègia.

Des d'aleshores que Zuckerberg no es cansa de contraposar la seva pròpia història a la narració de la pel·lícula. Clar que va ser diferent. Perquè ell és un benefactor, un filantrop, algú que fa feliç els altres. Ell és Mark, l'amable. I tira endavant algunes coses perquè el món el cregui. Zuckerberg va donar més de mil milions de dòlars per a progra-

mes educatius i per a recerca mèdica, va començar a prendre partit en temes polítics, va parlar davant l'Organització de les Nacions Unides, va pronunciar-se a favor del matrimoni homosexual. I quan fa algunes setmanes Zuckerberg va anunciar que s'agafava dos mesos de permís de paternitat, els treballadors dels EUA –on sovint les mares tres setmanes després del naixement del nen ja tornen a la feina– van celebrar-ho com si fos un senyal important.

La posada en escena de la seva imatge va arribar al seu punt àlgid l'altra setmana quan va prendre un determini radical: amb motiu del naixement de la seva filla Max, va anunciar que pràcticament donava tota la seva fortuna cedint el 99% de les seves accions de Facebook a una fundació benèfica. Actualment això suposa una suma equivalent a quaranta-cinc milers de milions.

Zuckerberg no ha fet pas aquest gest sense donar explicacions. Ho han fet ell i la seva dona Priscilla Chan –que porta la fundació amb ell– en una carta llarga adreçada a la seva filla acabada de néixer. Diuen que es tracta “d'una responsabilitat moral per als nens de la propera generació”. Parlen d'una “missió” clara: fer avançar la humanitat i fomentar la igualtat. La carta també podia llegir-se com un autoretrat.

Segons diu el missatge, la carta l'escriu un home que fa temps que ha deixat enrere les arenes de les lluites amb la competència i de les innovacions dels productes. Un home que pensa en termes històrics i que té unes aspiracions com a mínim evangèliques, si no messiàniques. El seu evangeli és internet, el seu horitzó temporal abasta un segle.

Pobresa, gana, malaltia –gairebé no hi ha cap flagel de la humanitat del qual Zuckerberg no vulgui fer-se càrrec. És un home amb una voluntat de canviar el món que pot espantar molta gent.

A l'estiu, Facebook convida sovint un petit grup de periodistes a fer una barbacoa en un prat que hi ha darrere la seu central de l'empresa. S'hi menja gelat d'alta tecnologia fet amb nitrogen líquid, s'hi beuen combinats amb noms com Hacked Berry Lemonade. S'hi reuneixen molts caps de departament i enginyers de primer nivell. En algun moment hi arriba el mateix Zuckerberg després d'aparcar el cotxe ben tranquil·lament. Com gairebé sempre porta el →

→ seu uniforme estàndard: texans blaus, bambes Nike de color gris, una samarreta verd oliva. Com moltes personalitats, és sorprenentment petit. Té un aspecte vigorós, esportiu.

Zuckerberg evita la cervesa i els còctels, però s'asseu amb els grups de poca gent reunida, fa broma i xerra, se'l veu content i relaxat. No té massa pèls a la llengua i pot parlar una bona estona sobre la situació política a l'Iran. Totes aquestes converses no són públiques, són confidencials, no s'han de citar. Però els oients poden fer un cop d'ull al seu pensament, a les seves idees, a tot allò que el motiva.

Fa dos anys Zuckerberg va escriure un assaig que també forma part del seu canvi d'imatge per presentar-se com un empresari que rumia: això vol dir, com algú que escriu articles i fa conferències. El títol de l'assaig feia: "És l'accés a la xarxa un dret fonamental de l'home?". En essència aquí es pregunta què ha de passar per tal de "connectar els propers cinc milions de milers d'homes". També aquest text és una barreja de manifest, de declaració de principis i de proclama.

Zuckerberg hi escriu: "En la mesura que connectem tothom a la xarxa, no només millorem milers de milions de vides sinó també la nostra pròpia vida, perquè traiem profit de noves idees i de la productivitat que poden veure la llum gràcies a internet".

Es tracta d'una finalitat noble? O és només l'intent de crear un monopoli en línia presentant-ho pseudofilosòficament? És un pas endavant per a la humanitat? O només un pas cap a un futur digital dominat per Facebook? Aquestes són preguntes que encara no estan resoltes, ni de bon tros.

Amb el canvi de Zuckerberg també Facebook va començar a canviar. Avui l'empresa encara té la xarxa social com a negoci central, però les seves ambicions fa temps que són unes altres. Es tracta d'ambicions més grans. Entre altres coses Facebook ha fundat un laboratori, el sistema làser dels *drones*, dels satèl·lits i dels infrarojos –amb els quals podrà dur-se la connexió a internet al racó més llunyà i recòndit de la terra. Com fan Google i Microsoft, Facebook també ha acabat captant personal de la Nasa i de la indústria aeronàutica.

La seu central de l'empresa és a la vora de la badia de San Francisco i té

una adreça un pèl pretensiosa: Hacker Way número 1. Si la visites t'adones que s'hi respira cada cop més una nova actitud decidida combinada amb una nova forma de veure's a si mateixa. A un nivell superficial, al campus encara domina la lleugeresa de l'escenari *start-up*: hi ha camps de futbol i de bàsquet, concursos nocturns de *hackers*, un restaurant d'hamburgueses. Però darrerament el consorci ha invertit massivament en la investigació d'intel·ligència artificial, en el desplegament de la realitat virtual, treballa intensament en màquines que aprenen i que podran guanyar intel·ligència soles. Facebook s'ha convertit en una cosa solemne.

Els escenaris que visualitza Zuckerberg no han sortit del no-res. Rere la seva agenda es filtra una gran pregunta: és possible que el progrés salvi el món?

A Silicon Valley la resposta és un claríssim "Sí". Per això les grans ambi-

cions no són exclusives de Zuckerberg. Com els fundadors de Google Page i Brin o com algun dia Steve Jobs, ell pertany a una elit empresarial molt especial que s'ha desplegat de fa dècades a Silicon Valley.

A la seva manera són idealistes, estan convençuts que la seva feina estarà al servei de la humanitat, que fan avançar la civilització a grans passos –també perquè, si no ho fan ells, creuen que no ho fa ningú. Per aquest motiu mostren desconfiança cap a l'Estat i cap a les altres institucions de la societat. Per això a la carta a la seva filla Zuckerberg diu que agafar les regnes del desplegament del futur és la seva "responsabilitat".

Silicon Valley no sols intenta vendre els seus productes sinó que, cada cop més, també intenta vendre el seu plantejament intel·lectual: això és, que la tecnologia comporta de per si grans progressos socials. Aquesta actitud evangelitzadora –que lliga la tecnologia i uns valors determinats– no s'amaga pas. Al contrari.

Es troba al prospecte borsari de Facebook –que és ple de *pathos*, de convicció en la pròpia tasca i de pretensions per conduir el rumb del món. Allà diu explícitament: l'empresa d'internet s'ha fet per acomplir "una missió social". "En la mesura que compartim aquest poder

MARK ZUCKERBERG ESTÀ CONVENÇUT QUE LA TECNOLOGIA I INTERNET SALVEN EL MÓN

A diferència dels fundadors de Google, Larry Page i Sergey Brin (a l'esquerra) i el fundador d'Amazon, Jeff Bezos (a la imatge de baix), Zuckerberg no sols vol desplegar el seu pla de millora del món dins de la seva empresa, també vol exportar la seva manera d'entendre el món, vol impulsar-la fora del radi de Facebook.

amb els homes, els donem la possibilitat de fer sentir la seva veu a un radi molt gran, com no havien pogut fer-ho abans en tota la història. Mitjançant aquest procés, a tots els països sorgiran líders que estaran a favor d'internet i que lluitaran pels drets de la seva població, incloent-hi el dret d'accés a totes les informacions i de compartir la informació que vulguin”.

Els europeus prenen aquestes explicacions un pèl fatxendes per pura xerrameca, per ximpleries dels relacions públiques. Això és un malentès. Clar que ni Zuckerberg ni els homes com ell es mouen per pur altruisme. Clar que persegueixen objectius empresarials.

Però des del seu punt de vista això no és cap contradicció.

D'una banda, porten al límit un model d'estalvi tributari per privar l'Estat de tots i cadascun dels cèntims. De l'altra fan donacions de milers de milions per al bé comú –això pot conciliar-se amb la seva imatge del món. La definició del que és bo per a la gent no la confien a ningú, tampoc a les institucions legítimes democràticament.

Zuckerberg i les altres personalitats líders del ram de la tecnologia parlen del tot seriosament. Els seus propòsits són autèntics –és igual si poden dur-se a la pràctica o si al final només serveixen

per a la fama d'un mateix. Segons la seva visió del món, la tecnologia i el progrés van lligats de manera automàtica i necessària.

Per a cada cosa hi ha una solució tecnològica. Si un pagès indi del lloc més remot del país té accés en línia a la previsió meteorològica i als consells d'un especialista en plantació, cultivarà els seus camps de manera més eficient. Quan els ordinadors puguin llegir genoma en poques hores, l'assistència mèdica serà millor. Aquest és el model a seguir.

Zuckerberg ho formula a la carta a la seva filla d'aquesta manera: “El progrés tecnològic aplicat a tots els camps farà que la teva vida sigui millor en molts aspectes que la nostra vida actual”. Es tracta d'un optimisme tecnològic radical, que es manifesta en aquestes frases i en la donació de 45 milers de milions.

No sabem si fent aquest enorme gest de beneficència Zuckerberg realment ha fet una gran gesta empresarial, com ell mateix s'imagina. Els diners es repartiran al llarg de molts anys entre molts projectes.

Els 100 milions de dòlars que Zuckerberg va donar fa cinc anys per al sistema escolar de Nova Jersey ja s'han fos. I, segons l'opinió unànime d'experts en educació, no han servit per a res. ●

Traducció d'Anna Punsoda

Avancem junts

Port de Barcelona

Port de Barcelona, el primer hub logístic del sud d'Europa.